

2007. január 04. 13:58

Önálló marad a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, ugyanakkor összevonnák a jelenlegi két-két hírszerző és elhárító szolgálatot - formálódik a terv, amiről várhatóan január 8-án tárgyal a nemzetbiztonsági kabinet.

Múlt nyáron már született egy pénzügyminisztériumi kormány-előterjesztés a Nemzetbiztonsági Hivatal és a polgári hírszerzésért felelős Információs Hivatal összevonásáról, ám a takarékosági célú tervből nem lett semmi. Az átszervezési láz azonban nem múlt el: az MSZP Pintér István által vezetett nemzetbiztonsági munkacsoportja új változatot készített, s maguk a titkosszolgálatok is kidolgoznak egy verziót. A HVG információi szerint a jelenleg 20 tagú munkacsoportnak nagyjából a fele dolgozott korábban a nemzetbiztonságiaknál munkatársként vagy külső szakértőként, és az úgynevezett funkcionális átszervezést támogatják, vagyis a polgári és a katonai hírszerzés összevonását, illetve a két elhárító szerv egyesítését.

Adatok a titkosszolgálatokról (2007)		
	Kiadási terv (milliárd forint)	Létszám- keret (fő)
Polgári szolgálatok (a Miniszterelnöki Hivatal alatt)		
Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	18,195	2073
Nemzetbiztonsági Hivatal	8,923	1192
Információs Hivatal	7,892	728
Katonai szolgálatok (a Honvédelmi Minisztérium alatt)		
Katonai Felderítő Hivatal	7,684	667
Katonai Biztonsági Hivatal	2,175	233

Forrás: 2007. évi költségvetési törvény

HVG

"A hírszerzőknek hasonlóak a módszereik és a szervezetük, az egykori állambiztonsági rendszerre jellemző egységes hírszerzés-elhárítás mellett viszont nem igazán találtunk érveket. Többek között ez szól az elgondolás mellett" - mondta el a HVG-nek Várhalmi A. Miklós, a munkacsoport tagja és 2006-ig vezetője. "Csak a funkcionális megoldás lehetséges, mivel például a hírszerzők kiképzését konspirációs okokból nem lehet együtt végezni az elhárítókéval, s hasonló okok miatt a személyzeti és pénzügyi adatok sem kezelhetők egységesen" - hangoztatott egy másik érvert Kovács Károly, a Magyar Hadtudományi Társaság Nemzetbiztonsági Szekciójának vezetője, aki 1998-ig a katonai elhárításnál, illetve a hírszerzésnél volt magas rangú tiszt.

Leépítések várhatók a pénzügy, a logisztika és a képzés területein is, hiszen mind az öt szolgálatnál - a civil és katonai felderítésnél, illetve elhárításnál, valamint a technikai háttérrel biztosító Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnál - működnek például titkárságok, és más párhuzamos részlegek - mondja Várhalmi. A tervezett összevonásokkal becslések szerint a működési költségek 10-20 százalékát lehet majd megtakarítani (a polgári szolgálatok 2007-ben 36 milliárd forinttal gazdálkodhatnak). Ezzel együtt akár ezer embernek is megszűnhet az állása. Az ő egy részük - az MSZP-s szakértők szerint - munkát kaphatna a külképviseletek védelmét ellátó Külügyi Biztonsági Szolgálat létrehozásával. "Jelenleg erre önkéntes jelentkezéssel választják ki a diplomaták közül az embereket, akik gyakran nincsenek kiképezve a feladatra" - mondta a HVG-nek egy neve elhallgatását kérő nemzetbiztonsági tiszt. A szolgálatoknál egyelőre hivatalosan nem kommentálják az átszervezési híreket, de részletek említése nélkül Vajda Péter, a polgári titkosszolgálatok szóvivője közölte, saját tanulmányukat már eljuttatták a kormánynak.

A munkacsoport nem állt meg a nemzetbiztonsági szervek átalakítási tervénél. Felvetette azt is, hogy egységes védelmi minisztériumot kellene létrehozni, mely ellátná a honvédelmi, a rendvédelmi és a nemzetbiztonsági szervek irányítását, ami most három miniszter dolga. Kovács szerint viszont vissza kellene állítani a 1996 előtti állapotot, vagyis újból szét kellene választani a politikai és a szakmai felelősséget, ez utóbbit a főigazgatókra bízva. A Horn-kormány idején úgy változtattak ugyanis a rendszeren, hogy azóta az irányító miniszter kezében összpontosul mindkét funkció. Igazítani kellene a parlamenti ellenőrzés rendszerén is - állítja Kovács. Példaként említi, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény meghatározta a szolgálatok működését ellenőrző parlamenti nemzetbiztonsági bizottság (nb) feladatait, de nem definiálta a honvédelmi bizottság katonai szolgálatokra vonatkozó jogosultságait.

Az átszervezés kétharmados parlamenti többséget igényel, de a helyzet nem reménytelen a kormány számára. A Fidesz támogatná ugyanis a hírszerző és elhárító szervek külön-külön történő összevonását. "Feltételünk, hogy nem vonnak ki pénzeket a rendszerből, nem értékesítik a szolgálatok rendkívül értékes budai ingatlanjait, és nem kezdődik politikai tisztogatás" - ismertette az ellenzéki párt álláspontját a HVG-nek Demeter Ervin egykori titokminiszter, az nb tagja. "Megszülethet a megállapodás a nagyobbik ellenzéki párttal, mivel senki sem tervezi a szolgálatok költségvetésének lefaragását, vagy a komolyabb létszámleépítést" - állította erre Tóth Károly, a bizottság MSZP-s alelnöke. Hozzátette: az átalakításra nem azért van szükség, mert a szolgálatok rosszul működnek, hanem alkalmazkodni kell a megváltozott körülményekhez. Ez sokak szerint elsősorban azt jelenti, hogy a NATO-csatlakozás után a katonai szolgálatok "elvesztették" munkájuk egy részét. Másképp látja a helyzetet az MDF. Boross Péter volt miniszterelnök, egykori titokminiszter szerint az összevonások nélkül is hatékonyabbá lehetne tenni a rendszert, az egységesítéssel pedig a szervezetek közötti rivalizálás belső konfliktussá válhat, ami akadályozza a működést.

A kormány nemzetbiztonsági kabinetje a napokban tárgyal a tervről, s a HVG információi szerint emellett döntés születik majd a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtisztviselői Főiskola összevonásának előkészítéséről is. Valószínűnek látszik, hogy a következő tanév már az egyesített intézményben éri a hallgatókat, a nemzetbiztonsági összevonás sorsa azonban bizonytalanabb, a törvénytervezetről a tervek szerint tavasszal döntene a parlament.

HOMONNAI GÁBOR